Duurzame Polder
Oss &
's-Hertogenbosch

Gemeente Oss
www.oss.nl
Postbus 5
5340 BA Oss

Gemeente 's-Hertogenbosch
www.s-hertogenbosch.nl
Postbus 12345
5200 GZ 's-Hertogenbosch

Atelier 9 november | Terugkoppeling

Datum **9 november**
Tijd **19.00 – 21.30 uur**
Locatie **Willem Twee Fabriek, 's-Hertogenbosch**

Ontwerpatelier Duurzame Polder | 9 november
Belanghebbenden uit de omgeving worden op verschillende manieren betrokken in het ontwerpend onderzoek voor de Duurzame Polder. We organiseren bij elke stap brede uitwisseling met alle belangstellenden en daarnaast ontwerpateliers met een kleinere groep vertegenwoordigers van belangenorganisaties en bewonersgroepen. Na een eerste bijeenkomst voor belangenorganisaties in september 2022, vond er op 12 december 2022 een eerste ontwerpatelier plaats. Na dit eerste atelier volgden nog twee ateliers op 20 april en 10 mei 2023. De ontwerpateliers werden geleid door procesbegeleider Hanneke Stenfert (Open Kaart). Op 9 november vond het vierde atelier plaats over de inzichten uit het concept PlanMER-rapport. Dit atelier werd begeleid door de omgevingsmanager Duco van Dijk. Hieronder leest u het verslag van de sessie terug.

1 | Introductie op het atelier

Op weg naar één voorkeursalternatief
Duco van Dijk opent de avond. Samen met projectleider Erik Opdam licht hij toe waar we momenteel staan en waar we naartoe werken met elkaar. Het voorbije jaar hebben we aan de hand van een ontwerpend onderzoek samen met belanghebbenden in de breedte verkend wat mogelijk is in het gebied. De afgelopen maanden werden vijf varianten voor de inrichting van de polder onderzocht op hun milieueffecten in een PlanMER. Met de voorlopige resultaten van het PlanMER-onderzoek maken we een 'Voorkeursalternatief' voor de inrichting van de polder. Dat doen we opnieuw in verschillende stappen samen met belangenorganisaties.

Doelstelling atelier 9 november
Duco van Dijk legt vervolgens de doelstelling van het atelier uit. Tijdens dit atelier bespreken we de inzichten uit het concept PlanMER-onderzoek. We leggen de inzichten naast alle andere aspecten die zowel de gemeenten als de belanghebbenden relevant vinden. Denk aan de feedback die gegeven is in de vorige ateliers of via de online publieksconsultatie. Zo willen we samen scherp krijgen welke afwegingen gemaakt moeten worden en welke voor- en nadelen met deze afwegingen

Gemeente Oss
www.oss.nl
Postbus 5
5340 BA Oss

Gemeente 's-Hertogenbosch
www.s-hertogenbosch.nl
Postbus 12345
5200 GZ 's-Hertogenbosch

gepaard gaan. Met de verzamelde informatie, doen de gemeenten een voorstel voor het Voorkeursalternatief.

Belang van ateliers: waar kunnen we belangen bij elkaar brengen?

Vertegenwoordigers van belangenorganisaties en bewonersgroepen dragen ook in deze fase bij aan het maken van het Voorkeursalternatief. Na het verkennen van de belangen en het toewerken van 16 naar vijf varianten voor het PlanMER in de vorige fase, zetten we de volgende stap in het proces: de diverse belangen en de resultaten van het PlanMER-onderzoek bij elkaar te brengen in één Voorkeursalternatief voor de inrichting van de Duurzame Polder.

De ontwerpateliers zijn dé plek waar de verschillende belangen vertegenwoordigd zijn en mensen met verschillende belangen met elkaar in gesprek kunnen. Voor de ontwerpers en het projectteam zijn deze gesprekken van groot belang om tot een goed Voorkeursalternatief te komen.

Hoe hierna verder?

Er volgt nog een laatste atelier begin 2024 waarin we een concept Voorkeursalternatief aan u voorleggen. Dat Voorkeursalternatief wordt gemaakt op basis van alle informatie en input opgehaald tijdens het ontwerpend onderzoek (bijeenkomsten, ateliers, online publieksconsultatie, advies Commissie MER, PlanMER-onderzoek, input vanuit de raden, experts).

Het concept Voorkeursalternatief wordt vervolgens zowel met het brede publiek in een online consultatie, als met de gemeenteraden gedeeld. Zo heeft een brede groep belangstellenden en belanghebbenden de kans om op het concept Voorkeursalternatief te reageren. Vervolgens wordt het Voorkeursalternatief, als onderdeel van het ontwerpprogramma, samen met het PlanMER ter inzage gelegd. De raden stellen het Voorkeursalternatief naar verwachting na de zomer van 2024 vast.

2 | Uitkomsten concept PlanMER-onderzoek

PlanMER-onderzoek

Rolf de Jong van het onderzoeksbureau Witteveen & Bos licht vervolgens de uitkomsten uit het PlanMER-onderzoek toe. Een MER is een onderzoek naar de te verwachten milieueffecten van verschillende varianten voor de Duurzame Polder. Dit is bedoeld ter ondersteuning van het maken van keuzes, zoals het zoeken naar zones om windturbines te plaatsen. De varianten in het concept-planMER dat nu voor de Duurzame Polder gemaakt is, laten diverse zones om windturbines te

Gemeente Oss
www.oss.nl
Postbus 5
5340 BA Oss

Gemeente 's-Hertogenbosch
www.s-hertogenbosch.nl
Postbus 12345
5200 GZ 's-Hertogenbosch

plaatsen zien. Elke variant heeft eigen uitgangspunten en ziet er dus anders uit. Een variant is nog geen ontwerp. De varianten zijn bedoeld om de effecten op het milieu in beeld te brengen. Door verschillende mogelijkheden te bekijken, kunnen we zien welke optie beter of juist minder goed is voor aspecten zoals natuur, geluid en het watersysteem.

Harde belemmeringen

Op basis van het huidige grondgebruik is een deel van het gebied binnen de Duurzame Polder op voorhand uit te sluiten voor het plaatsen van windturbines. Geluid en natuur zijn ook belangrijk, maar verdienen aparte aandacht. De harde beperkingen in het gebied dat over blijft, zijn op kaart weergegeven. Het gaat onder andere over waterwingebied, een bestaande hoogspannings-verbinding, een hoofdtransportleiding gas, woonkernen en gebouwen in het buitengebied. Dit vormt het eerste 'filter' waarmee we verder gaan.

Maatgevende en niet maatgevende milieuaspecten

De maatgevende milieuaspecten voor de Duurzame Polder zijn geluid en natuur. In mindere mate zijn ook landschap, cultuurhistorie en archeologie, bodem en water en externe veiligheid maatgevend. Deze aspecten moeten uiteindelijk afgewogen worden tegen de potentiële opwek van duurzame energie. Het laten zien van de maatgevende aspecten, betekent niet dat andere aspecten niet belangrijk zijn. Ook hier komen aandachtspunten uit voort die meegenomen moeten worden. Deze gelden echter meestal voor alle varianten en zijn dus niet onderscheidend voor het maken van keuzes. Of de negatieve effecten zijn relatief eenvoudig te vermijden (b.v. slagschaduw door een stilstandsvoorziening, of archeologische vindplaatsen door kleine verschuiving van een positie)

Rolf gaat dieper in op de maatgevende aspecten natuur en geluid. Ook slagschaduw en gezondheid worden kort aangehaald. We verwijzen u naar de presentatie van het atelier en de samenvatting van het PlanMER-onderzoek voor meer gedetailleerde informatie.

3 | Inzichten bij elkaar, denkbare opties voor het VKA

Redeneerlijnen en denkbare opties

We brengen de inzichten vanuit natuur en geluid samen met de energie-opgaven. Uiteraard worden andere noties vanuit participatie, landschap, water, cultuurhistorie, landbouw, recreatie, etc. vanuit het ontwerpend onderzoek en het programma integrale gebiedsontwikkeling niet vergeten. Er ontstaan een aantal mogelijke beelden voor verfijning van het zoekgebied tot concretere

Gemeente Oss
www.oss.nl
Postbus 5
5340 BA Oss

Gemeente 's-Hertogenbosch
www.s-hertogenbosch.nl
Postbus 12345
5200 GZ 's-Hertogenbosch

plaatsingszones voor windenergie. Die beelden zijn opgemaakt vanuit drie redeneerlijnen: harde belemmeringen, geluid en natuur.

Vervolgens gaat Erik Opdam dieper in op de vier verschillende denkbare opties voor de ontwikkeling van het Voorkeursalternatief. Let wel, het zijn denkbare opties en geen ontwerpen. Door verschillende mogelijkheden te bekijken, kunnen we zien welke optie beter of juist minder goed is voor aspecten zoals natuur, geluid en de andere aspecten, in verhouding met de meegegeven politieke uitgangspunten. We verwijzen u naar de presentatie van het atelier voor meer gedetailleerde informatie.

4 I Langs de wanden

We sluiten het atelier af door iedereen uit te nodigen langs de posters op de tafels te lopen en in gesprek te gaan met het projectteam, de onderzoekers en de landschapsarchitecten. Hierbij konden de deelnemers notities toevoegen en met leden van het projectteam in discussie gaan. In bijlage 1 kan u een overzicht terugvinden van de opgehaalde feedback.

Tot slot
Mede op basis van de input uit het atelier van 9 november ontwikkelen de gemeenten met steun van ontwerpbureau H+N+S en ingenieursbureau Witteveen en Bos een concept Voorkeursalternatief. Het concept Voorkeursalternatief vormt het startpunt van het volgende atelier in januari 2024.

Vragen of aanvullende ideeën
Heb je tussendoor vragen of nog aanvullende ideeën naar aanleiding van het ontwerpatelier? Laat het gerust weten via info@duurzamepolder.nl.

Duurzame Polder
Oss &
's-Hertogenbosch

Gemeente Oss
www.oss.nl
Postbus 5
5340 BA Oss

Gemeente 's-Hertogenbosch
www.s-hertogenbosch.nl
Postbus 12345
5200 GZ 's-Hertogenbosch

BIJLAGE 1

Opmerkingen bij de Opties A - D

- We missen weidevogelgebied Holenbeemdweg, op belemmeringkaart natuur.
- De duurzame polder komt veel halen maar niks/weinig brengen. Van cultuurhistorie zouden de lunette en l... (onleesbaar)? Een mooie compensatie zijn.
- Bestuursakkoord DB 16 turbines, geen hoogte genoemd. Hogere turbines -> meer opwek. Zien we niet in de opties A t/m D
- Graag goede balans tussen vogels en mensen
- Neem voor het Bossche deel voor de bestuurders ook een variant mee met de opwek van 16 'kleine' turbines, maar dan door grote turbines. Dit voor de beeldvorming voor de bestuurders.
- Optie E:
    1. Hertogswetering: 7 x in lijn
    2. <2km
    3. Opnemen als losse variant, zit nu te veel in D 'verstopt'.

Algemene opmerkingen

- BISFENOL A? (Geen schadelijke stoffen)
- Duitsland 10x tiphoogte i.v.m. laagfrequent geluid
- Realistische visualisaties (vanuit bebouwde kom) (Graag in het VKA)
- Meer aandacht voor compensatie van natuur -> waar is ruimte voor nieuwe natuur?
- Voorwaarde voor windturbines op land is? Geen uitbreiding bebouwing, dus geen toename bevolking? (Of acceptatie > geluidsnorm)
- Landbouwgrond moet beschermende status krijgen
- Er wordt uitgegaan van bescherming van de natuurwaarden, maar in hoeverre ligt hier te veel de nadruk op. Er worden ook gebieden beschermd waar geen natuur is of beschermde soorten aanwezig zijn